

English translation below

Een universum (of twee)

"I wanted to make music that wouldn't be for the ears. Music isn't just what you hear or what you listen to, but everything that happens."

George Brecht

Permafrost is een universum (of twee). De nieuwste installatie van Aernoudt Jacobs is de dichtste benadering van wat de kunstenaar omschrijft als één van de centrale vragen in zijn werk: hoe de complexiteit, de rijkdom en de gelaagdheid van onze directe dagelijkse omgeving vertalen in iets dat werkelijk ervaren kan worden? Dit werk vormt een spiegel voor die omgeving en spiegelt tegelijk zichzelf. Straffer: het incorporeert die omgeving en tegelijkertijd zichzelf.

Permafrost is een synthese (of twee). De installatie bestaat uit een recipiënt, gevuld met water, dat bevriest terwijl een tweede identieke recipiënt ontdooit. Één recipiënt is al een synthese van de complexe, rijke en gelaagde realiteit van onze directe omgeving. De these (water) en de antithese (ijs) van de twee recipiënten samen vormen er een tweede.

De recipiënten zijn als longen die traag in- en uitademen; uitzetten en inkrimpen; geven en nemen. Ze werken als omgekeerde paviljoenen – zoals dat van het muziekinstrument en het oor; de zender en de ontvanger. De grens van -10° in de ene recipiënt is het signaal om te beginnen dooien en het vriesproces van de andere in gang te zetten. De warmte die de ene recipiënt produceert voor het vriesproces, gebruikt de andere om te dooien. Het resultaat is een voortdurende metamorfose; een dematerialisatie waarbij de bevroren moleculen aan de ene kant zich langzaam lijken in te wisselen voor die aan de andere kant.

Permafrost, de installatie, is wat al die elementen bindt. Het is het geheel dat tussen de elementen staat. Gestuurd door een machine, waargenomen door bezoekers, vormt het een complexe, rijke en gelaagde omgeving, waarin men het ene niet los kan zien van het andere. De cyclus die zich de laatste decennia in versneld tempo liet opmerken en verantwoordelijk wordt geacht voor de opwarming van onze planeet, lijkt hier versneld tot een hyperfunctionele en compacte cyclus van drie uur. Een perpetuum mobile.

*

Permafrost misleidt, net als onze omgeving. De titel van de installatie verwijst naar de permanent bevroren toestand van de aarde in de uiterste hemisferen van de planeet. Maar wat we hier zien is alles behalve permanent. Zoals de eeuwige ijsvelden oogt dit werk bovendien bijzonder statisch. En toch is het altijd in beweging, altijd in vorming, altijd tussenin. Een perma-inter, eerder dan een permafrost. Die overgangstoestand, die beweging, maken dit werk interessant. Het geeft het letterlijk een inter-esse, een tussen-zijn.

Centraal in deze installatie staan twee plexiglazen bakken, gevuld met water. De bakken staan iets boven tafelhoogte, voor een goed kijkcomfort. In de bakken zitten koperen leidingen en aluminium platen. Het doet denken aan een opengewerkte koelkast. Ze staan op hoge, fijne poten, die ze soms bijna doen zweven. Langs de achterkant van de opstelling lopen dikke plastic buizen weg achter een gordijn. Ze wijzen op een machine, op een verborgen infrastructuur. Ze wijzen op een plek waar deze twee recipiënten in verbinding staan met elkaar. Wat we zien is slechts het topje van de ijsberg.

Geen perpetuum mobile dus. Om te werken heeft deze installatie altijd een motor en dus stroom nodig; ook al vermindert het gebruik met de helft en meer, na de eerste en volgende cycli. Daarvoor zorgt een ingenieus systeem, dat warmte van het koelproces recycleert, tot een minimaal stroomverbruik is bereikt. Maximaal staat voor minimaal hier – een groot rendement voor een klein verbruik.

De naam misleidt. Het beeld misleidt. Het systeem misleidt. En ook het geluid misleidt. Rondom de installatie hangen de meest frêle luidsprekers die men zich kan voorstellen: piezofilm, de grootte van een A4-blad, dat trilt en zo de hoogste tonen uit het geluid weergeeft. Onvermijdelijk gefilterd geluid, want zonder lage tonen. Maar ook onzuiver geluid. Want wie denkt dat dit het geluid is van water en ijs, heeft niet goed gekeken. Dit is het geluid van water en ijs, vermengd met dat van het metaal van de leidingen en de platen, met het plexi van de recipiënten, met de voetstappen van de toeschouwers, de ondertoon van de machine. Sinds John Cage weten we dat stilte niet bestaat, net zo min als zuiver geluid. Elk geluid mengt zich met de omgeving. Permafrost is een omgeving.

*

Nochtans spaarde Aernoudt Jacobs, net als John Cage, geen moeite om toe te werken naar de zuiverheid van de stilte. Deze installatie oogt klinisch berekend. In de bakken zit geen leidingwater, maar gedistilleerd. De bakken zelf zijn volledig transparant. De machine staat buiten: onzichtbaar en onhoorbaar. Wat we horen is wat we moeten horen. Wat we zien is wat we moeten zien. Elementen die werken als modules, lagen van beeld en geluid die langzaam verschuiven over elkaar, met en in een omgeving.

Dit is een berekende installatie. De apparatuur is ontwikkeld aan het Departement Industriële en Wetenschappelijke Technologie van de Hogeschool Diepenbeek, die de koeltechnologie voor deze specifieke cyclus verfijnde. Een groot deel van dit werk speelt zich af achter de schermen: de technologie, verbogen achter een gordijn en een deur; de ervaring van de kunstenaar die al jaren werkt met en denkt over geluid; al die elementen die men in rekening moet brengen voor een goed begrip van de omgeving.

Zo combineert Permafrost een optimale zichtbaarheid – twee glazen recipiënten, gevuld met het zuiverste water – met een optimale onzichtbaarheid – een machine en een artistiek en wetenschappelijk onderzoek die buiten beeld blijven. Samen vormen ze het geheel, de omgeving die verantwoordelijk is voor de spanning in dit werk.

*

Permafrost leidt. Een bezoeker merkt op dat, met de ogen dicht, dit wel het geluid lijkt van een knisperend vuurtje. Een ander hoort het gewrijf van piepschuim. Maar eigenlijk is dat net wat men hier niet mag doen. Integendeel. In plaats van de ogen te sluiten is het aangewezen alle zintuigen zoveel mogelijk in te zetten: probeer niet enkel te luisteren, maar ook te kijken, te voelen, ja zelfs te tasten en te proeven. Beweeg door de omgeving. Laat je opgaan in de omgeving. Laat je leiden. Niet alleen door de installatie, maar ook door de kunstenaar die ze heeft gecreëerd.

Aernoudt Jacobs is een didactisch muzikant. Ik denk aan een concert, lang geleden, in een kleine zaal, in een kleine stad. De kunstenaar aan een tafel onder een scherm dat het beeld van de laptop voor hem projecteert. In de zaal geluiden die de toeschouwer kan plaatsen door de bewegingen te volgen op het scherm. Of ik denk aan 'Difficulté de comprendre dans le bruit'. De titel van die cd wijst op een probleem dat kan opgelost worden. Het schema in de cd wijst de luisteraar op de gelaagdheid van het geluid en de omgeving waar dat terecht komt. Op al die handelingen die de muzikant registreert en die zich mengen met de handelingen van de luisteraar.

Aernoudt Jacobs leidt zijn publiek zoals hij heeft gestudeerd. Als een architect. Hij zet modules van geluid op en in elkaar. Zo ontstaat een constructie, een gebouw, een ritme om in te bewegen. Als een architect werkt hij deels op het gevoel. Daarin speelt steeds een stuk toeval door. Maar het is noodzakelijk berekend. Anders stort de constructie in elkaar. En in puin kan men niet wonen.

Permafrost is een constructie. Een gebouw dat moet leven. Het laat zich kennen door het gebruik. Functies, of liever: handelingen, leiden de gebruiker en het gebouw. Tijd is daarin essentieel. De tijd die nodig is om op te gaan in de omgeving. De tijd om één te worden met de constructie. De tijd die dat laagje patina doet ontstaan en elke cyclus een eigen karakter geeft. Tijd die de scherpe kantjes doet verdwijnen. Die de hardheid van het ijs doet omslaan in de vloeibaarheid van het water. Die zorgt voor de fusie van zacht en hard, van precisie en gevoel.

*

Twee elementen, twee paviljoenen, twee recipiënten, creëren een ritme. Een va-et-vient. Een oscillatie. Een golf. Muziek. Warm en koud creëren een gevoel. These en antithese vormen een synthese. Zacht en hard leiden naar een conversatie. De installatie en de toeschouwer vormen muziek. De ene recipiënt kan niet zonder de andere. Zo ontstaat de synthese van een universum. Of van een kosmos: deze muzikant heeft geen synthesizer nodig om kosmische muziek te maken.

Pieter Van Bogaert

A universe (or two)

"I wanted to make music that wouldn't be for the ears. Music isn't just what you hear or what you listen to, but everything that happens."

George Brecht

Permafrost is a universe (or two). The newest installation by Aernoudt Jacobs is the closest this artist can get to what he defines as one of the central questions in his work: how to translate the complexity, the riches and intricacy of our immediate environment into something which can actually be experienced? This work constitutes a mirror for this environment and at the same time it is a mirror of itself. In fact: it both incorporates itself and this environment.

Permafrost is a synthesis (or two). The installation consists of a recipient, filled with water that freezes down as a second identical recipient unfreezes. One recipient is already a synthesis of the complex, rich and intricate reality of our immediate environment in itself. The thesis (water) and the antithesis (ice) of the two recipients make out a second.

The recipients are like lungs that slowly breathe in and out; increase and decrease; give and take. They act as inverted pavilions – like the musical instrument and the ear, the sender and the receiver. At -10° C one recipient begins to unfreeze, which sets off the freezing process on the other side. One recipient uses the heat that the other produces for the freezing process to unfreeze. The result is a perpetual metamorphosis; a dematerialisation, during which the frozen molecules on one side slowly seem to be replaced with those on the other.

Permafrost, the installation, links all of these elements together, as a unity between the elements. Controlled by a machine, perceived by visitors, it constitutes a complex, rich and intricate environment in which one cannot be perceived apart from the other. The accelerated cycle that has been observed over the last decades, which is held responsible for the heating of our planet, seems to be speeded up further into an extremely functional and compact three-hour cycle, a perpetuum mobile.

*

Permafrost deceives, in the same way as our environment does. The title of the installation is a reference to the permanently frozen condition of Earth on the outer hemispheres of the planet. But what we see here is anything but permanent. Like the perpetual ice sheets this work is also particularly static. And yet it is always moving, always becoming, always in-between. A perma-inter, rather than a permafrost. This transience, this movement, is the reason this work is so interesting. It becomes literally an inter-esse, a being in-between.

At the heart of this installation are two acrylic containers, filled with water. The containers are placed just above table height, for easy viewing. In the containers are brass pipes and aluminium plates. It is reminiscent of an open refrigerator. Standing on thin, high legs, hovering almost. Around the back of the installation thick plastic tubes disappear behind a curtain. They point towards a machine, a hidden infrastructure. They indicate a place where these two recipients are connected. What we see is merely the top of the iceberg.

So no perpetuum mobile, after all. In order to function this installation still requires an engine and therefore power, even though it consumes less than half after the first and subsequent cycles. This is assured by an ingenious system, which recycles heat from the cooling process for minimal power consumption. Maximal is minimal in this case – high performance and low consumption.

The name deceives. The image deceives. The system deceives. And the sound deceives as well. The most fragile speakers imaginable surround the installation: piezo film, the size of an A4. They oscillate and produce the highest tones in the sound. Inevitably filtered sound, because the lowest tones are not rendered, but also impure sound. Because those who might think this is the sound of water and ice, are not very observant. This is the sound of water and ice, intertwined with the metal sounds of the pipes and plates, with the perspex of the recipients, with the footsteps of the spectators, the undertone of the machine. Since John Cage we know that silence does not exist, and neither does pure sound. Any sound blends into the environment. Permafrost is an environment.

*

Nevertheless Aernoudt Jacobs, just like John Cage, went to all lengths to achieve the purity of silence. This installation seems clinical and calculated. There is no tap water in the containers; it is distilled. The containers themselves are fully transparent. The machine is outside: invisible and inaudible. What we hear is what we are supposed to hear. What we see is what we are supposed to see. Elements acting as modules, layers of image and sound slowly slide over one another, with and in an environment.

This is a calculated installation. The equipment is developed at the Department of Industrial and Scientific Technology of Hogeschool Diepenbeek, where the cooling technology for this specific cycle was refined. For the most part this process takes place behind the screens: the technology, hidden behind a curtain and a door; the experience of the artist, who has been working with and reflecting on sound for years; all these elements that need to be taken into account for a good understanding of the environment.

In this way Permafrost combines utmost visibility – two glass recipients, filled with the purest water – with optimum invisibility – a machine and artistic and scientific research off the picture. Combined they constitute a whole, the environment responsible for the tension in this work.

*

Permafrost guides. A visitor observes that, with eyes closed, this is like the sound of a crackling fire. Another hears the rubbing of polystyrene foam. But this is really not appropriate. On the contrary, instead of shutting one's eyes the senses should be widely deployed: try to do more than listen, to watch also, to sense and even feel and taste. Move through the environment. Allow yourself to blend into the environment. Let yourself be guided, not only by the installation, but also by the artist that created it.

Aernoudt Jacobs is a didactical musician. I am reminded of a concert, long ago, in a small venue in a tiny town. The artist is standing at a table underneath a screen that projects the image on the laptop in front of him. In the room are sounds, which the spectator can situate by following the movements on the screen. Or I am reminded of 'Difficulté de comprendre dans le bruit'. The title of this CD is a reference to a problem that can be solved. The pattern in the CD demonstrates the intricacy of the sound and the environment where it ends up to the listener, as well as all those actions that the musician records and that blend into the actions of the listener.

Aernoudt Jacobs guides his audience as he was taught during his studies, as an architect. He mounts and composes modules of sound. This way a construction, a building, a rhythm is realized for moving about. As an architect he often plays partly by ear. There is always some coincidence at play. But it is necessarily calculated. Otherwise the construction falls apart. And it's hard to live in ruins.

Permafrost is a construction, a building with a need to live. It reveals itself as it is used. Functions, or rather: actions, guide the user and the building. Time is of the essence here. Time, needed to blend into the environment. Time, to become one with the construction. Time that creates a patina, that brings a character of its own to each cycle. Time that takes off the edges. That changes the solidity of ice in the fluidity of water. That blends softness and hardness, precision and feeling.

*

Two elements, two pavilions, two recipients, create a rhythm. A va-et-vient. An oscillation. A wave. Music. Heat and cold induce a feeling. Thesis and antithesis constitute a synthesis. Soft and hard bring about a

conversation. The installation and the spectator create music. One recipient can't exist without the other. The result is a synthesis of a universe. Of a cosmos: this musician does not need a synthesizer to make cosmic music.

Pieter Van Bogaert